

Univerzita Karlova v Praze
Husitská teologická fakulta

Marek Dluhoš

Kabalistická teurgie

Cabalistic theurgy

Autoreferát doktorské disertační práce

Praha, 2009

Předkladatel doktorské disertační práce: Mgr. et Mgr. Marek Dluhoš

Doktorský studijní program: Teologie

Studijní obor: Judaistika

Školitel: Doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc.

Oponenti doktorské disertační práce:.....

.....

.....

.....

Obhajoba disertační práce se koná dne .....

v.....na.....

.....

.....
před komisí na obhajobu disertační práce. Předsedou komise byl jmenován

.....

Předseda

oborové rady:

Doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc.

Děkan

fakulty:

Prof. ThDr. Jan B. Lášek

Úvod

Kabalistická teurgie je složeninou hebrejského slova kabala (tradice) a řeckého teurgie (působení na bohy a procesy probíhající v Bohu, případně „umění dělat bohy“). Má práce je založena na nejvyšším bodě bádání v této oblasti u nás, spojeným s koncem 1. Československé republiky (1918-1938), 2. Československou republikou (1938-1939) a počátečním obdobím Protektorátu Čechy a Morava (1939-1945). Činnost tehdy vyvíjela společnost českých hermetiků Universalia, jejímž předsedou byl Dr. Jan Kefer.

Kefer našel styčný bod mezi kabalou a teurgií v teorii sefirotického stromu a vzájemného působení světů ducha a hmoty odshora dolů – od Boha k člověku a odzola nahoru – od člověka k Bohu. Navázal tím na práci předního francouzského hermetika a kabalisty 19. století Elifase Léviho, syntetika klasických teurgů, Jamblicha a dalších. Dává přitom starověkým, často temným pojmům nový obsah a nové jméno. To, co staří nazývali bohy, on nazýval idejemi. Stejně jako v teurgii Léviho vytváří Kefer teorii - místo světa bohů svět astrálních metafyzických entit působících na pozemský svět, ale ve kterém je možno tvořit dynamogenní ideje, působící na „svět dole“. Teurg a kabalista vytvoří ideu, která má působit na zemi. Kefer měl ideu politickou – tvorbu

egregorů, kteří by vytvoření za pomoci teorie a praxe kabaly a teurgie dokázali pozitivně ovlivnit průběh lidských dějin. Jednalo se o krajní idealistický altruismus – chtěl měnit svět v souladu s boží vůlí, tedy ve směru dobra ve smyslu mravním. Tím se stal následníkem řady teurgů a kabalistů, svědků katastrof a zániku starých kultur, kterým se svět často jevil jako nedobrý a chtěli ho změnit k lepšímu. Chtěli dosáhnout toho, aby lidstvo nebloudilo. Zatímco většina lidstva vynalézala lepší lodě, automobily a jiné technické prostředky, tito chtěli dovést lidstvo k cíli zdokonalením v oblasti duchovní. Toto, jak dějiny ukazují, zřejmě západní kultura, vyvíjející se více ve směru životního racionalismu a utilitarismu než ve směru křesťanské etiky, zanedbala. Teurgie byla tradiční disciplínou, která stejně jako kabala usilovala o lepší svět prostřednictvím světa mravního.

U teurgie šlo stejně jako u kabaly o snahu něco v tomto světě změnit. Jedná se přitom o snahu, která jde paralelně s vývojem civilizace a celé západní kultury, jejíž celá věda i filosofie se točí kolem klíčové otázky, zda je tento svět kolem nás pouhou konstrukcí našich poznávacích schopností či nikoliv. Skutečnost totiž může být nahlížena ve dvou rovinách – empirické a transcendentální. Západní, racionalisticky orientovaná filosofie, odsuzující metafyziku

(pozitivismus, logický empirismus atd.), se věnovala rovině první. Esoterika rovině druhé (stranou ponecháváme velké metafyzické systémy, počínaje Platónem). Stojí zde vedle sebe realismus (svět, který můžeme vnímat a myslet) a transcendentno, uchopitelné esoterickými metodami (esoterismus dosadil za svět reálných objektů a vztahů skryté korespondence mezi nimi a svět symbolů). Je zde tedy vědecko-teoretický pohled a názor, zvláštní fyzika esoterismu. V posledních letech můžeme ovšem sledovat vznik stále nových vědeckých teorií, protože ty staré se stávají rozvojem vědy nedůvěryhodnými. Starý esoterismus zatím přechází z tohoto světa do světa transcendentní skutečnosti za hranicí vnímání a pojmově-logického myšlení, přičemž se pokouší stejně jako naše věda tvořící fyzicky (mosty, umělé orgány a dokonce kopie živých bytostí, železnice) tvořit v transcendentnu, jímž je, kromě jiného míněn svět astrální (Roger Bacon definoval magii jako „praktickou metafyziku“ a novodobý hermetik P. Piobb uvádí, že „magie začíná tam, kde fyzika končí“). Esoterní tvorba a s ní kabalistická teurgie je produktivní transcendentalisticky – chce především ovlivňovat ze sféry mimo hmotu klasické vědy. Je založena na hypotéze transcendentálního světa, odkud lze působit ku prospěchu lidstva.

Svým přístupem je kabalisticko-teurgická tvorba protikladem kultuře západní a její tvorbě zaměřené pozemsky. Kabalisté a teurgové, z jejichž nauk se vytvořila kabalistická teurgie české hermetické školy, chtěli tvořit v jiném světě – v rovině duchovní. Stejně jako podle teorií některých filosofických škol vzniká to, co bylo vytvořeno hmotně, na základě idejí, je s těmito rovinami idejí spojená i otázka vzniku ideologií a jejich projevu v naší realitě. Cílem teurga, stejně jako kabalisty (viděno z našeho hlediska syntézy těchto pojmů v českém hermetismu), je ovlivnění této ideje s následnými žádoucími účinky ve světě pozemském. Například idea československého státu byla u Kefera spojena s ideou svatováclavskou. Její jakékoliv porušení či posílení se mělo odrážet v existenci československého státu a národa. Keferovou ideou tedy bylo přenesení tvorby (rozumí se tvorby psycho-fyzicky rituální, tj. teurgie) do transcendentna – člověk by pak měl schopnost měnit duchovní atmosféru, svět a snad i civilizace.

Z hlediska některých zastánců současného paradigmatu je kabala i teurgie systém pověr. Tato práce má být především zdokumentováním těchto nauk v jejich historickém vývoji, směřujícím k tvorbě kabalistické teurgie českého hermetismu jakožto samostatného myšlenkové směru s vlastními

metodickými pravidly řešení, intuitivními postoji i hodnocením problémů. Tato práce se nepokouší odpovědět na otázku reálnosti esotericky pojatého světa, nýbrž podat jeho historicky založenou esoterickou deskripci (fenomenologii), kterou chápe jako pozoruhodný produkt lidského duchovního úsilí o pojetí světa a života. Tyto praktiky a s nimi spojený vývoj popisují jako jistý kulturní fenomén, jak byly tyto techniky interpretovány a prezentovány v historicko-fenomenologické rovině a nejde mi o posouzení skutečného fungování tohoto jevu.

V práci jsem po domluvě s prof. Sadkem (1933-2008) vyšel od zřejmě posledního pokusu vedoucích hermetiků 1. Československé republiky. Použili výsledků svého mnohaletého bádání v kabale a teurgii k ovlivnění dějin a záchraně státu metodou kabalistické teurgie. Byl zde pokus o ovlivnění Adolfa Hitlera, případně působení německých vojsk na území tehdejší Jugoslávie. Tyto tři experimenty, o kterých byl původně informován i prezident Beneš se odehrály v letech 1938-1940. Máme o nich zprávu z knihy „Novodobý český hermetismus“ prof. Nakonečného: „Vlastenecky založený Kefer, obávaje se o osud národa, se rozhodl. Nejprve se spolu s Kabelákem, za zprostředkování

pražských svobodných zednářů, vydali na Hrad za Benešem¹ – to bylo již na začátku roku 1938 – ale byli odmítnuti. Prezident Beneš „měl svůj plán“. A tak bylo rozhodnuto podniknout tuto akci bez jeho souhlasu.“² Informace o těchto operacích máme i z výpovědi Dr. Smíchovského, uložené v Archivu ministerstva vnitra³ a ze vzpomínek českého hermetika Ladislava Běhounka.⁴ Ty byly také publikovány v revui Logos.⁵

Jejich důsledkem bylo zatčení předních činitelů Universalie Dr. Kefera i Dr. Eliáše. Jak jsem nalezl zaznamenané v dokumentech Archivu ministerstva vnitra, vypověděl o této události při poválečném zatčení

---

¹ V dopise o této schůzce informoval i pozdější, zřejmě ne zcela dobrovolný expert gestapa na tyto otázky a český hermetik František Kabelák. O prezidentu Benešovi se vyjádřil poněkud poněkud nelichotivě. Dopis je v pozůstalosti syna Františka Kabeláka. Protože však obsahuje i další údaje, které jeho rodina považuje za osobní a citlivé, odmítá k němu podávat informace. Více svědky však byla potvrzena jeho existence.

² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. Praha : Vodnář, 1995. s. 97.

³ *Výpověď Dr. Smíchovského*. 1946. Archiv ministerstva vnitra ČR. Svazek 305-425-3. s. 16-17.

⁴ Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. Aktualizováno Friday, 28 April 2006. [online]. [cit. 4.1.2008] . Dostupné na [www.horevklub.org](http://www.horevklub.org/index.php?option=com_content&task=view&id=83&Itemid=4).

http://www.horevklub.org/index.php?option=com_content&task=view&id=83&Itemid=4

⁵ Vzpomínání Ladislava Běhounka. *LOGOS*. Universalia. Č. 2. Praha : Trigon, 1998. s. 83-86.

komunistickou policií Dr. Smíchovský, za války působící mimo jiné jako odborník na tyto jevy u německé tajné služby Sicherheitsdienst (SD). Proti Keferovi a jeho spolupracovníkům bylo gestapem vzneseno obvinění, že Kefer v létě 1938 nabízel Kanceláři prezidenta republiky, že za určitých podmínek vyrobí se svými adepty egregora, to znamená bytost, působící jako živý a inteligencí svého tvůrce nadaný kondenzátor sil, schopný na dálku zasáhnout Hitlera i jiné nepřátele Československa. O tom, že Kefer zkoušel tyto poznatky použít prakticky, svědčí i jeho obhajoba u Krajského soudu v Praze v roce 1941⁶. Keferův blízký spolupracovník Dr. Eliáš byl gestapu udán, že je mistrem praktické teurgické kabaly, a při domovní prohlídce se u něj našly hebrejské texty.⁷ Dr. Kefer ani Dr. Eliáš, odeslaní do koncentračního tábora, rok 1941 nepřežili.

Tyto události chápu opět ve shora uvedeném smyslu, tj. jako dokumenty duchovního úsilí určité doby a zcela abstrahuji od posouzení jejich reality. Nezabývám se tím, zda

---

⁶ *Obhajoba Dr. Kefera*. Opis protokolu ke Krajskému soudu trestnímu v Praze. Odvolání k obhajobě ze dne 10.3.1941. [online]. [cit. 6.1.2009] . K dispozici na www.grimoar.cz/jk_09.php?

⁷ *Výpověď Dr. Smíchovského*. 1946. Archiv ministerstva vnitra ČR. Svazek 305-425-3. s. 16-17.

existuje astrál či esotericky pojaté transcendentno, ani účinností metod teurgické evokace.

Mým cílem bylo shromáždit dokumentační metodou poznatky o použití kabaly a teurgie ke spojení se světem duchovním a případném zpětném působení na naši realitu jejich metodami. Pokusil jsem se nastítnit předpokládaný vývoj kabaly a teurgie až k jejich spojování skrze náznaky v novoplatonismu, především florentskou akademií v magii renesance 15. století a křesťanské kabale k syntéze v kabalistické teurgii českého hermetismu. Věnuji se pojmu kabaly i teurgie z vývojového hlediska – metodou je analýza dat získaných především zaměřením na historické zkušenosti při bádání v této oblasti.

Z hlediska stavu poznání tohoto předmětu mé práce se jedná o dnes, mimo jiné díky množství této oblasti bádání nepřejících režimů, které se od 17. století vystřídaly na území současné České republiky, prakticky zapomenutý obor poznání. V Českém státě měl přitom významnou tradici již od rudolfinské doby a později za 1. ČSR, 2. ČSR i Protektorátu Čechy a Morava. Česká republika se proto může pochlubit bohatou pramennou základnou a historickou tradicí, která je dnes velmi aktuální v kontextu renesance bádání o kabale, chasidismu, teurgii i hermetismu v USA, Izraeli a západní

Evropě (nově vznikly katedry dějin esoterismu na Sorbonně, na univerzitách v Exeteru i Amsterdamu). V kontextu výzkumu západní Evropy, Izraele i USA se jedná o znovuobjevení a přehodnocení tradičních filosofických a teologických myšlenek, reprezentovaných díly osobností judaistiky jako Buber a Scholem.

Kabalistická teurgie, spojená s filosofií novoplatonismu a počátky vědy v alexandrijské akademii, je dnes spojená také s moderní judaistikou, religionistikou a teologií a má přesahy do současné transpersonální psychologie, především svým pojetím psychického stavu extáze, který je v návaznosti na učení chasidismu. V českých dějinách je zřejmá návaznost na rudolfinskou dobu ve spojení s přírodní renesanční filosofií. Principy této vědy 15. století byly spojeny s florentskou akademií a její naukou o jednotě vesmíru a o analogii jako základu vztahů mezi objekty. Tento vývoj, nazývaný v některých moderních knihách věnovaných tomuto tématu (Yatesová) hermetickým osvícenstvím, byl přerušen až naukou Descartesa a klasickým osvícenstvím, které převedlo pozornost k jednotlivostem a pohledu z hlediska konvenčně pojatého vztahu příčiny a účinku.

Dnešní doba se často navrácí k myšlenkám, kterým nepřálo k vývoji i určité historické období. V dějinách

českého státu byla možnost se tomuto, nyní v mnoha západních zemích tak aktuálnímu tématu, věnovat mezi roky 1939-1989 pouze soukromě, když na univerzitách a oficiálně byla taková bádání v oblasti židovské mystiky, kabaly a teurgie zakazována a perzekuována. Já jsem se poznání teurgie a kabaly začal věnovat od roku 1991, kdy se mi díky uvolnění cenzury dostala v knihkupectví do rukou kniha Dr. Kefera „Theurgie magické evokace“, kterou ani v knihovnách dřívějšího období nebylo možno získat. Od té doby jsem nad touto knihou a její praxí přemýšlel a postupně se dostal i k bádání o českém hermetismu jako svébytném myšlenkovém proudu českých dějin, jehož stoupenci bylo i mnoho absolventů Univerzity Karlovy a shromažďoval údaje o osudech jeho hlavních představitelů.

Podklady pro svou práci jsem získával bádáním v archivech – např. Ministerstva vnitra, ale i v Židovském muzeu. Ovšem po zjištění, že velká část pramenů, která byla dohledatelná v seznamu pramenů a která se zároveň podle katalogu měla nacházet v knihovně Židovského muzea (například podle seznamu k heslu kabbala v Keferově lístečkové Encyklopedii okultismu, filosofie a mythologie)⁸,

---

⁸ KEFER, J. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mythologie*. Praha : Universalia, 1932-1940. s. 877-878.

je dávno zmizelá, jsem se rozhodl na rok přesunout své bádání do Mnichova. Tam jsem využil především skvěle vybavenou Teologicko-filosofickou knihovnu Ludwig-Maximilianovy univerzity, Bavorskou státní knihovnu a knihovnu Německého muzea. V Mnichově se mi podařilo získat prakticky všechny knihy k tématu, o jejichž existenci jsem věděl z děl Kefera.

K mnoha spisům, které byly vydány v omezených počtech, případně pouze samizdatem, jsem se dostal prostřednictvím kolegů, kteří se o danou oblast dlouhodobě zajímají a také jsem využil kopií i dosud nevydaných spisů k tématice českého hermetismu na www.grimoar.cz.

Obsah a struktura práce

Vyšel jsem zejména z literatury, kterou pro studium oblastí kabaly a teurgie doporučoval ve svých spisech Jan Kefer. Pátral jsem po návaznosti Keferovy nauky v minulosti. Cílem nebylo zůstat u chápání tohoto jevu za první a druhé. Československé republiky a v období Protektorátu Čechy a Morava, kdy tento neúnavný vlastenec dále přednášel a velká část z těchto přednášek se nám zachovala, ale najít i další údaje, ukazující na relevantnost Keferova přístupu k teurgii a kabale a jeho víry v možnost přeměny tohoto světa jejich metodami.

V první kapitole rozebírám Keferovo pojetí kabaly, které je stejně jako francouzského hermetika Léviho značně vzdáleno klasickému pojetí hebrejských kabalistů. Pro Kefera byli největší hrdinové klasické hebrejské kabaly Ezechiel, Luria, ben Akiva, které nazývá génii, vlastně křesťané. Tak jako Kristus byl pro něj Žid, ale křesťan. Kabala pro něj není židovské tajné učení, „kabala je mystika, která spojuje židovstvo s křesťanstvím.“⁹ Elifas Lévi se vyjadřoval ve stejném duchu: „Srovnání tajuplných nauk Sefer Jeciry a

---

⁹ KEFER, J. *Výklad Ezechieleova proroctví (pokračování)*. Přednáška z 11. října 1939. [online] . [cit. 5.1.2009] . K dispozici na www. http://www.grimoar.cz/jk_10/11-10-39.php?

Zoharu se Zjevením sv. Jana dokazuje jistotou ... Dle toho nutno uznati křesťanství, vzdálené toho, aby bylo židovským kacířstvím, za pravé, orthodoxní podání židovstva.“¹⁰

Ze seznamu knih k heslu „kabbala“ v „Encyklopedii okultismu, filosofie a mythologie“ můžeme odvodit, že jeho pojetí kabaly bylo spojeno nejen s kabalou křesťanskou, ale i s naukami na rozhraní židovské kabaly, magie, středověkého okultismu a dalších směrů. Dokazují to ke studiu tohoto předmětu doporučovaná dobová díla. Vedle klasických učenců se zaměřením na židovství Bischoffa, Blocha, Francka zde nechybí odkaz na spisy Blaua o židovském kouzelnictví, na renesančního humanistu Pica della Mirandolu, chtějícího pomocí kabaly smířit před papežem magii s křesťanstvím, upozornění na „Okultní filosofii“ Agrippy z Nettesheimu, Paracelsa, dílo křesťanského kabalisty Reuchlina, křesťanského mystika Böhmeho, na francouzské hermetiky Saint Yvese d'Alveydra, Papuse, Léviho a dokonce jednoho z hlavních členů a předsedu zřejmě nejvýznamnějšího anglického řádu Zlatý úsvit Samuela Mc Gregora Matherse. Keferem uváděné dílo Buchmanna-Nagy s honosným názvem „Klíč k 72 božím jménům kabaly“ je zase spíše záznamem práce magika či teurga z přelomu 19. a 20. století

---

¹⁰ LÉVI, E. *Dějiny magie*. Praha : Trigon, 2003. s. 199.

s kabalistickými talismany, jejichž fungování je převáděno na otázky působení sil z hlediska fyzikálních veličin a meteorologických podmínek. Dále se pro studium kabaly za významný uvádí spis v podstatě zlidovělé kabaly a magie, s podtitulem v českém vydání ukazujícím jak na teurgii, tak i kabalu „Sefer Raziel ha-Malach“. Stejně tak odkazuje na do češtiny Griesem přeloženou „Sefer Jeciru“ a několik hebrejských spisů tradiční kabaly, jejichž systematické studium není v žádném dochovaném dokumentu o Keferovi doloženo.

Informace Keferem o kabale podávané svědčí spíše o převzetí její koncepce ze základních knih o kabale uvedených v jeho seznamu, z děl středověkých magiků, křesťanských kabalistů a francouzských hermetiků. Za klíč k nejvyšší, praktické kabale, stejně jako k nejvyšší teurgii, tito vesměs považovali zřejmě nejzmiňovanější zaklínací grimoár středověku – „Claviculae Salomonis“ (Klíčky Šalamounovy).

Jádrem práce je především zpracování s kabalistickou teurgií českého hermetismu spojených pramenů v nauce klasických židovských kabalistů. Bádal jsem ve spisech předních učenců, světových reprezentantů tohoto oboru, Bischoffa, Blaua, Jellinka, Scholema, Bubera, Schäfera, Dana a Idela. Poukázal jsem nejen na představy učenců o vzniku

kabaly, ale i na dnes již objektivně studované souvislosti kabaly s dalšími naukami (gnose, novoplatonismus), které jsou styčným bodem kabaly s dalším významným učením helénistického světa – teurgií.

V kapitolách o teurgii jsem rovněž poukázal na její, badateli novověku ověřované shody, s dalšími náboženskými a filosofickými směry své epochy. Zde jsem prošel spisy takových učenců jako Horst, Petrov, Nasemann, Zintzen, Shaw. Zároveň jsem se opět věnoval i styčným bodům s kabalou.

U obou těchto učeních jsem postupně přešel k jejich zřetelné syntéze v magii období renesance. To bylo spojeno s florentskou akademií 15. století a italskými renesančními humanisty Ficinem a Picem della Mirandolou, kteří měli zásluhu na rozšíření novoplatónského myšlenkového dědictví antiky, v případě druhého s výrazným obhajováním klasické židovské nauky kabaly jako rozumového a přísně logického vysvětlení božství Krista a pravd křesťanství. K lepšímu pochopení tématu práce jsem použil spisy dalších předních učenců středověku Agrippy z Nettesheimu, Paracelsa i Reuchlina. Tato renesanční, nově pojatá „křesťanská“ kabala se pak stala základem nejen renesanční, ale i novodobé kabalistické magie, vedoucí k hermetikům francouzské školy.

Jejich pojetí kabaly a teurgie nejvíce ovlivnilo hermetismus český. Tyto vlivy se zřejmě nejvíce vtiskly do nauky takzvané kabalistické teurgie, kterou Jan Kefer ve své syntéze a specifickém pochopení kabaly a teurgie v hermetismu považoval za nejvyšší vůbec.

Proto jsem u jednotlivých kapitol, jak u kabaly tak u teurgie, vedle více akademického podání o těchto jevech a jejich dějinách zařazoval i kapitoly vidění těchto starobylých nauk z pohledu hermetiků, kteří mají podle mne, jak i z daných částí vyplývá, sklon k přijímání daleko fantastičtějšího vnímání reality a stavění svých konstrukcí na hypotézách, neprokázaných dostatečným množstvím pramenů, přesto však zřejmě více odpovídajících povaze doby a osobnosti daného hermetika. I přes zmínky o zejména hermetických francouzských, je těžiště práce stále položeno na dílech a postojích předních předválečných hermetiků českých - Grieseho, Eliáše, Kabeláka a Kefera.

Teoretický a praktický přínos disertační práce

V této práci jsem poukázal na specifický a myslím i z hlediska světového originální systém pohledu na novoplatónskou teurgii spojenou s kabalou, jak nám ho zanechal předválečný a částečně i protektorátní český hermetismus. Z pohledu judaistiky a teologie se u nás jednalo o specifický fenomén, který mi svým pohledem na kabalou, spojenou s jejím popisem i z hlediska křesťanské teologie v mnohém připomínal přístup prof. Sadka. Ten také hovořil o dosažení mystické zkušenosti, která má jednu podobu, ať za ní jdeme z různých konfesí. Také se domnívám, že v duchu pohledu prof. Dana, nástupce profesury dalšího známého judaisty prof. Scholema na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě, který polemizuje o možnosti používat stejný význam pro slovo kabala a kabalista v různých obdobích dějin, i u různých osobností a škol,¹¹ je český pohled na kabalou učení prvorepublikových hermetiků další vývojovou fází a samostatnou větví tohoto jevu, byť ne v tradičně židovském prostředí. Z tohoto hlediska je i kabalistická teurgie prvorepublikových hermetiků zvláštním a myslím cenným přínosem k dějinám českého státu, který si zasloužil samostatného, dosud chybějícího zpracování.

---

¹¹ DAN, J. *Die Kabbala*. Stuttgart : Reklam, 2005. s. 7-8.

Podávám v této práci klíč, zaměřený spíše na pochopení postojů, postupů a myšlenek těch, kteří se kabalistické teurgii u nás věnovali, a na poznání toho, z jakých zdrojů a idejí vycházeli a jak se tento vývoj stal součástí tradice českého hermetismu. V této práci abstrahuji od posuzování reality fenomenů připisovaných teurgické teorii i praxi, protože jsem tuto práci pojal z deskriptivně historického hlediska jako fenomén kulturně historický s ideologickými, resp. politickými souvislostmi. Gnoseologická a ontologická hlediska proto ponechávám stranou.

Seznam publikovaných prací se vztahem ke zkoumané problematice

Dluhoš, Marek. Faustova renesanční magie. In Zajíček, S. *Magie dnes. Sborník přednášek pořádaných na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy*. 1. vyd. Praha : Malvern, 2008. s. 223-238. ISBN: 978-80-86702-36-0.

Přijato k publikaci v Theologické revue: Dluhoš, Marek. *Jan Kefer a kabalistická teurgie*.

Výčet nejdůležitějších použitých pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů

- BENZ, E. *Die christliche Kabbala*. Zürich : Rhein-Verlag, 1958. (ISBN neuvedeno).
- BICHOFF, E. *Die Elemente der Kabbalah*. Berlin : Hermanns Barsdorf Verlag, 1913. (ISBN neuvedeno).
- BLAU, J.L.: *The Christian Interpretation of the Cabala in the Renaissance*. New York : Columbia University press, 1944. (ISBN neuvedeno).
- DAN, J. *Die Kabbala*. Stuttgart : Reklam, 2005. ISBN 978-3-15-018451-6.
- HORST, G.C. *Theurgie*. Mainz : Florian Kupferberg, 1820. (ISBN neuvedeno).
- EISENBERG, J. *Sefer Raziel ha Malach*. 2. vydání. Praha : Trigon, 1990. ISBN 80-900077-3-2.
- JAMBLICHOS. *O mystériích egyptských*. Praha : Sfinx, 1922. (ISBN neuvedeno).
- KEFER, J. *Evokační magie*. (29 stran, předpoklad vzniku 1938-1941). [online]. [cit. 6.1.2009]. K dispozici na [www.
http://www.grimoar.cz/jk_13/jk_13.php?](http://www.grimoar.cz/jk_13/jk_13.php?)
- KEFER, J. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mythologie*. Praha : Universalia, 1932-1940.
- KEFER, J. *Theurgie*. Praha : Trigon, 1991. (ISBN neuvedeno).
- KEFER, J. *Theurgie magické evokace*. 2. vydání. Praha : Trigon, 1991. ISBN 80-85320-15-0.

- KEFER, J. *Výklad Ezechielova proroctví (pokračování)*. Přednáška z 11. října 1939. [online] . [cit. 5.1.2009] . K dispozici na [www.http://www.grimoar.cz/jk_10/11-10-39.php?](http://www.grimoar.cz/jk_10/11-10-39.php)
- KIECKHEFER, R. *Magie ve středověku*. 1. vydání. Praha : Argo 2005. ISBN 80-7203-660-2.
- LÉVI, E. *Dějiny magie*. Praha : Trigon, 2003.
- NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. Praha : Vodnář, 1995. ISBN 80-85255-85-5.
- Obhajoba Dr. Kefera*. Opis protokolu ke Krajskému soudu trestnímu v Praze. Odvolání k obhajobě ze dne 10.3.1941. [online]. [cit. 6.1.2009] . K dispozici na [www.http://www.grimoar.cz/jk_09.php?](http://www.grimoar.cz/jk_09.php)
- OCHMAN, J. *Peryferie filozofie zydovskiej*. Krakow : Universitas, 1997. ISBN 83-7052-919-4.
- PAPUS. *Kabala*. 3. vydání. Praha : Volvox globator, 2005. ISBN 80-7207-586-1.
- PETROV, A.V. *Fenomen teurgii*. Sankt-Peterburg : RCHGI, 2003. ISBN 5-88812-183-5.
- REUHLIN, J. *De verbo mirifico*. Stuttgart-Bad Cannstatt : Frommann-Holzboog Verlag, 1996. ISBN 3-7728-1771-8.
- SHAW, G. *Theurgy and the Soul*. University Park : Penn State Press, 1971. ISBN 0271023228.
- SCHÄFER, P.: *Hekhalot Studien*. Tübingen : J. C. B. Mohr, 1988. ISBN 3-16-145388-3.
- SCHÄFER, P. *Übersetzung der Hekhalot-Literatur*. 4. díl. Tübingen : J. C. B. Mohr, 1991. ISBN 3-16-145745-5.
- SCHOLEM, G. *Kabala a její symbolika*. 1. vydání. Praha : Volvox globator, 1999. ISBN 80-7207-315-X.

Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. Aktualizováno Friday, 28 April 2006. [online]. [cit. 4.1.2008] . Dostupné na www.

http://www.horevklub.org/index.php?option=com_content&task=view&id=83&Itemid=4

Výpověď Dr. Smíchovského. 1946. Archiv ministerstva vnitra ČR.

Svazek 305-425-3.

Vzpomínání Ladislava Běhounka. In *LOGOS. Universalia*. Č. 2. Praha : Trigon, 1998 . ISSN 0862-7606.

Zusammenfassung

Kabbalistische Theurgie ist die Zusammensetzung des hebräischen Wortes die Kabbala (Tradition) und des griechischen die Theurgie (Die Auswirkung auf die Götter und die in Gott durchlaufende Vorgänge, eventuell „Die Kunst, die Götter schaffen“).

Meine Arbeit ist begründet auf dem höchsten Punkt der Forschung in diesem Gebiet in der Tschechischen Republik, in der 2. Tschechoslowakischen Republik (1938-1939) und verbunden mit den ersten Jahren des Protektorats Böhmen und Mähren (1939-1945) und mit der Tätigkeit der Gesellschaft der tschechischen Hermetiker Universalia, dessen Vorsitzende Dr. Jan Kefer (1906-1941) war. Kefer fand den Zusammenpunkt zwischen der Kabbala und der Theurgie in der Theorie des Sephirotischen Baumes und der Zusammenwirkung der Welten des Geistes und der Materie von oben nach unten – von Gott zum Menschen und von unten nach oben vom Menschen zu Gott. Er knüpfte damit an die Lehre des französischen Hermetiken und Kabbalisten des 19. Jahrhunderts Eliphas Levi, des Synthetiken der klassischen Teurgen, des Jamblichos und anderer an. Was die alte Zivilisationen die Götter nannten, nannte er die Ideen. In

gleicher Weise wie in der Theurgie des Levi gründet Kefer die Theorie statt der Welt der Götter – die Welt der astralen metaphysischen Entitäten die eine Wirkung auf diese irdische Welt üben, aber in welcher es auch möglich ist dynamische Ideen zu bilden, die auf die Welt unten wirken. Der Theurg und Kabbalist erschafft eine Idee, die in der Welt wirken soll. Kefer hatte eine politische Idee – die Bildung der Entitäten, die mit der Hilfe der Theorien und Praxis der Kabbala und Teurgie erschaffen wurden, konnten den Verlauf der menschlichen Geschichte positiv beeinflussen.

In der Theurgie so wie in der Kabbala ging es um den Versuch etwas ändern. Es geht in diesem um das Streben, welches parallel mit der Entwicklung der Zivilisation und der ganzen westlichen Kultur, derer ganze Wissenschaft sich um der Frage dreht, ob diese Welt blosse Konstruktion unseres Erkenntnisvermögens ist, oder nicht. Die Wirklichkeit können wir aber in zwei Ebenen sehen – empirisch und transzendental. Hier steht nebeneinander die Welt, welche wir wahrnehmen und denken können und Transzändens, die mit den esoterischen Methoden ergreifbar ist . Wie unsere Wissenschaft physisch (Die Brücken, Autos usw.) schafft, versucht die alte Esoterik transzendental zu bilden. Kabbalistische Theurgie ist auf der Hypothese der

transzendentalen Welt gegründet, von welcher sie zum Nutzen der Welt auch wirken will.

Das Ziel der Teurgen, sowie der Kabbalisten und aus unserer Sicht der Synthese beider im tschechischen Hermetismus ist die Beeinflussung der Idee mit der nachfolgenden erwünschten Wirksamkeit in der irdischen Welt. Zum Beispiel die Idee des Tschechoslowakischen Staates war im Kefers Denken mit der Idee des heiligen Wenzels verbunden. Jede Beschädigung oder Verstärkung sollte sich in der Existenz des Tschechoslowakischen Staates und Volkes widerspiegeln.

Aus der heutigen Auffassung der Anhänger des heutigen Paradigmas ist die Kabbala und Theurgie ein System des Aberglaubens. Diese Arbeit sollte vor allem diese Erscheinungen in ihrer historischen Entwicklung dokumentieren, die zur Gründung der kabbalistischen Theurgie des tschechischen Hermetismus führten, mit seinen Methoden und Regeln. Diese Arbeit versuchte nicht die Frage nach der Realität dieser kabbalistisch und teurgisch verstandener Welt zu beantworten, sondern sie nur historisch und phänomenologisch zu schildern.

In der Arbeit ging ich von dem in mehreren Quellen erfassten Versuch der führenden tschechischen Hermetiken

aus, die Ergebnisse ihrer mehrjährigen Forschung in der Kabbala und Theurgie zur Beeinflussung der Geschichte und der Rettung des Staates mit der Methode der kabbalistischen Theurgie ausnützen.

Diese drei Versuche, von welchen auch der damalige Präsident Dr. Eduard Beneš informiert war, kamen in den Jahren 1938-1940 zustande. Ihr Resultat war die Festnahme der führenden Personen Dr. Kefer und Dr. Eliáš, die dann im Konzentrationslager starben. Andere führende tschechische Hermetiker arbeiteten als Spezialisten in diesem Gebiet für Sicherheitsdienst (Dr. Smichowski) und Kabelák (Gestapo).

Mein Ziel war mit der Dokumentationsmethode die Erkenntnisse von der Benutzung der Kabbala und Theurgie zur Beeinflussung unserer Realität, deren Historie, Theorie und Praxis zu versammeln. Ich versuchte vorausgesetzte Entwicklung der Kabbala und Theurgie bis zur deren Verbindung in florenzischer Akademie im 15. Jahrhundert in der Magie der Renaissance und christlicher Kabbala bis zur kabbalistischen Theurgie des Tschechischen Hermetismus zu entwerfen.

In der heutigen Welt entstanden neu die Lehrstühle der Esoterik an den Universitäten Sorbonne (Fra), Exeter (UK) und Amsterdam (Ne). Auch das bedeutet, das dieses Thema

im Kontext der Renaissance der heutigen Forschung auf dem Gebiet der Kabbala, Chasidismus, Theurgie und Hermetik in den USA, in Israel und Westeuropa wichtig ist.

Diese Arbeit ist auch ein Beitrag zur Geschichte dieses Gebietes, das wie die Theologie in der kommunistischen Ära streng persequierte war.

Anotace

Kabalistická teurgie je složeninou hebrejského slova kabala (tradice) a řeckého teurgie (působení na bohy a procesy probíhající v Bohu). Práce je založena na nejvyšším bodě bádání v této oblasti u nás, spojeným s obdobím předválečného Československa a počátkem Protektorátu Čechy a Morava. Dr. Jan Kefer (1906-1941) našel styčný bod mezi kabalou a teurgií v teorii sefirotického stromu a vzájemného působení světů ducha a hmoty.

Abstrakt

Cabalistic theurgy is a composition of the Hebrew word cabala (meaning 'tradition') and the Greek word theurgy (involving deities and processes, which transpire in God). The thesis is based on the most relevant research in this field in our region, which was undertaken in the time of pre-war Czechoslovakia and the beginning of the Protectorate of Bohemia and Moravia. Dr. Jan Kefer (1906-1941) found the juncture between cabala and theurgy in the theory of sefirotic tree and the mutual influence between the worlds of spirit and matter.

Klíčová slova:

kabala,
teurgie,
hermetismus,
kabalistická teurgie,
válka,
Kefer,
Eliáš,

Key Words:

cabala,
theurgy,
hermetism,
cabalistic theurgy,
war,
Kefer,
Eliáš,

